

Sygn. akt XI 1Cz 568/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie XI Wydział Cywilny-Rodzinny Sekcja ds. Odwoławczych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Kłosińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 stycznia 2014 roku w K.

sprawy z powództwa ***E. M.***

przeciwko ***W. M.***

o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

z dnia 15 października 2013 roku ***sygn. akt III RC 893/13/P***

- 1. zmienia punkt I. zaskarżonego postanowienia w ten sposób, iż zwalnia powoda od kosztów sądowych w części tj. w zakresie opłaty od pozwu;***
- 2. w pozostałym zakresie zażalenie oddala.***

Sygn. akt XI 1Cz 568/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 października 2013 roku sygn. akt III RC 893/13/P Sąd Rejonowy oddalił wnioski powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych oraz o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu.

Sąd I instancji przyjął, że wniosek E. M. o zwolnienie go od kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie nie zasługuje na uwzględnienie w żadnej części. Rozważając sytuację majątkową powoda Sąd ten doszedł do przekonania, że nie istnieją żadne przesłanki uzasadniające przyznanie takiego zwolnienia.

W ocenie Sądu Rejonowego zwolnienie od kosztów sądowych jest uzasadnione w sytuacji, gdy strona z przyczyn od niej niezależnych nie jest w stanie ich ponieść. Ubiegający się o taką pomoc powinien poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające istnieje możliwość zwrócenia się o pomoc państwa (postanowienie SN z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84, nie publ.)

Sąd Rejonowy ustalił, że z oświadczenia majątkowego powoda wynika, iż jest on obecnie właścicielem mieszkania o powierzchni 22 m². Uzyskuje ponadto dochód z emerytury w wysokości 1514, 84 złotych miesięcznie netto. W ocenie Sądu I instancji nie można zatem uznać powoda za osobę ubogą. Powód powoływał się wprawdzie na konieczność ponoszenia wydatków z tytułu kosztów leczenia, oraz z tytułu utrzymania mieszkania, jednak w żaden sposób nie wskazał wysokości tych wydatków. Ponadto informacje wskazane przez E. M. we wspomnianym oświadczeniu

wzbudziły wątpliwości Sądu Rejonowego, gdyż wskazywał on opłaty za gaz, jako wydatek ponoszony co miesiąc, podczas gdy z zasad doświadczenia życiowego wynika, że opłaty te są uiszczane raz na dwa miesiące.

W świetle wszystkich przytoczonych powyżej okoliczności nie można uznać, iż twierdzenia powoda w zakresie niemożliwości poniesienia przez niego kosztów sądowych są wiarygodne. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż powód inicjując postępowanie sądowe winien przewidywać możliwość zaistnienia po swojej stronie wydatków związanych z udziałem w sprawie i poczynić uprzednio w tym zakresie stosowne oszczędności.

W ocenie tego Sądu również wnioski powoda o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy uwypuklił, że z oświadczenia E. M. o stanie majątkowym nie wynika, bowiem, iż jego sytuacja materialna jest na tyle trudna, iż nie może on ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd ten zaznaczył również, iż udział profesjonalnego pełnomocnika w sprawie, po stronie powoda nie jest w ocenie tego Sądu potrzebny. Na podstawie faktu prawidłowego sporządzenia przez powoda pozwu, zgodnie z wymogami dotyczącymi pism procesowych określonymi w Kodeksie postępowania cywilnego, stwierdził, iż posiada on wiedzę niezbędną do samodzielnego występowania przed Sądem. Ponadto w ocenie Sądu Rejonowego z okoliczności podanych w pozwie nie wynika, aby przedmiotowa sprawa charakteryzowała się takim stopniem skomplikowania pod względem faktycznym i prawnym, który uzasadniałby ustanowienie profesjonalnego pełnomocnika.

Zażalenie na przedmiotowe postanowienie wniosł powód E. M.. W petitum środka odwoławczego wskazał, że zaskarża zarówno oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jak i oddalenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu zażalenia powód wskazał, że nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu i zaprzecza argumentom przez Sąd podniesionym. W pierwszej kolejności uwypuklił, że nie ma faktycznych możliwości, aby czynić jakiegokolwiek oszczędności w swoich wydatkach. Jest osobą, która ukończyła 78 lat. Żyje bardzo skromnie, pokrywając konieczne wydatki z emerytury, która wynosi tylko 1.514,84 złotych. W ocenie powoda nie jest prawdą, że nie wskazał wysokości wydatków we wniosku o zwolnienie go od kosztów sądowych i ustanowienie dla niego adwokata z urzędu. Ze złożonego oświadczenia wynika, że czynsz za mieszkanie wynosi 197,00 zł na miesiąc, prąd 60,00 zł, gaz 60,00 zł, telefon 58,00 zł, lekarstwa 200,00 zł, worki stomijne 150,00 zł, bielizna i środki czystości 60,00 zł. Nadto powód podkreślił, że poza powyższym musi brać konieczne insulinę 4 razy dziennie z uwagi na jego stan zdrowia, co kosztuje go 300,00 zł na miesiąc, bo 150,00 zł zastrzyki i 150,00 zł opłaca za zrobienie mu tych zastrzyków. Wskazał również, że po uiszczeniu tych koniecznych wydatków zostaje mu ok. 500,00 - 600,00 złotych na życie. Jest to niecałe 20,00 złotych na dzień, co przy wymogu zachowania jego diety z uwagi na cukrzyce jest naprawdę ciężkie. Podkreślił, że już żyje naprawdę bardzo skromnie i niejednokrotnie musiał rezygnować z zakupu np. środków czystości, żeby zakupić lekarstwa, które brać musi.

Powód nie przeczy, że podał w oświadczeniu, że ponosi koszty gazu w wysokości 60,00 zł miesięcznie lecz wskazał, że podzielił kwotę, jaka przypada globalnie za okres płatności na liczbę miesięcy, ponieważ był przekonany, że ma podać w oświadczeniu kwotę jaka stanowi faktyczne wydatki na miesiąc. Zaznaczył nadto, że zawsze odkłada połowę kwoty na opłaty za media, które są rozliczane w okresie dłuższym aniżeli 1 miesiąc, gdyż z jego dochodem nie jest w stanie zapłacić takiego rachunku z jednej emerytury.

Powód podał, że pozew sporządził z pomocą osoby, która bezinteresownie zaproponowała mu pomoc, widząc jego sytuację, i która potrafi obsługiwać Internet. Zaznaczył przy tym, że sam nie poradziłby sobie, o czym świadczy np. to, że w sprawie o podział majątku także miałem adwokata z urzędu, bo sam sobie po prostu nie radził. Powód wskazał, że ma problemy z poruszaniem się o czym pisał już w pozwie, co tym bardziej przemawia za tym ażeby udzielić mu pomocy w postaci pełnomocnika z urzędu, gdyż zapewne sam nie będzie mógł zawsze brać udziału w rozprawach.

Rozpoznając zażalenie Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie, w zakresie jakim dotyczy ono orzeczenia o zwolnieniu od kosztów, należało zmienić i zwolnić powoda od kosztów sądowych w części tj. w zakresie opłaty od pozwu zaś w pozostałym zakresie oraz w przedmiocie oddalenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zażalenie to nie jest uzasadnione.

Sąd Okręgowy nie podzielił wątpliwości Sądu Rejonowego odnośnie oświadczenia o stanie majątkowym powoda, zresztą powód w środku odwoławczym w klarowny sposób wskazał dlaczego podał kwotę 60,00 złotych jako opłatę miesięczną za gaz. Uwypuklić w tym miejscu należy, że powód jest osobą schorowaną, zaś doświadczenie życiowe wskazuje, że przy dolegliwościach powoda takich jak cukrzyca i rak jelita grubego koszty związane z leczeniem są dość wysokie.

Z drugiej jednak strony, Sąd Okręgowy wziął pod uwagę także informacje wskazane w odpowiedzi na pozew, z których wynika, że powód otrzymuje zasiłek opiekuńczy oraz od NFZ kwoty na zabezpieczenie sprzętu stomijnego. Powód nie podał wskazanych źródeł finansowania w oświadczeniu o stanie majątkowym. Jednocześnie z Załącznika Nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 roku w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz środki pomocnicze obowiązującego do dnia 1 stycznia 2014 roku wynika, że powodowi przysługiwała refundacja sprzętu stomijnego. Nadto obecnie na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2013 roku w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie powód może ubiegać się o refundację niezbędnego mu sprzętu stomijnego do kwoty 300 złotych miesięcznie.

Reasumując przyjęć należało, że sytuacja finansowa powoda nie jest, aż tak zła, jak starał się ją przedstawić we wniosku, ale jednocześnie zasadnym jest zwolnienie powoda od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu.

Nadmienić należy, że zgodnie z treścią art. 117 § 5 k.p.c. Sąd uwzględni wniosek jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Ma to miejsce jedynie w wypadkach gdy strona jest nieporadna lub gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym.

Sąd Okręgowy podziela ocenę Sądu Rejonowego, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do uznania, że udział adwokata lub radcy prawnego w niniejszej sprawie po stronie powoda jest potrzebny. Sprawa w żadnym wypadku nie ma charakteru skomplikowanego ani pod względem faktycznym ani prawnym. Skarżący w żadnym też stopniu nie wykazał, że jest osobą nieporadną w stopniu, który utrudniłby mu choćby jednorazowy udział w rozprawie. Z przebiegu postępowania wynika też, że powód nie ma trudności z przedstawianiem swojego stanowiska w procesie.

Zaznaczyć należy, że nieporadność w tym przypadku nie polega na nieznajomości przepisów prawa, bowiem stosownie do treści art. 5 k.p.c. w razie uzasadnionej potrzeby sąd może stronie działającej bez adwokata udzielić niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

Z wymienionych względów Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż zwolnił powoda od kosztów sądowych w części tj. w zakresie opłaty od pozwu oraz w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w pozostałym zakresie zażalenie oddalił jako pozbawione uzasadnionych podstaw.